

๙. สังสารปัญหา ๖๗

พระราชชาติธัมมว่า "พระผู้เป็นเจ้าของเจ้า พระผู้เป็นเจ้าของเจ้าอยู่ว่า 'สังสาร' ๗ ดั่งนี้นั้น, สังสารนั้นคืออย่างไร?"

พระเถระเจ้าถวายวิสัชนาว่า "ขอถวายพระพร บุคคลเกิดแล้วในที่นี้ ตายแล้วในที่นี้, ตายแล้วในที่นี้ เกิดขึ้นในที่อื่น เกิดแล้วในที่นั้น ตายแล้วในที่นั้นแหละ. ตายแล้วในที่นั้น เกิดขึ้นในที่อื่น, ความเกิด ๗ ตาย ๗ นี้แหละชื่อว่า สังสาร."

จ. "ขอพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าจงอุปมาให้ข้าพเจ้าฟัง."

ถ. "เหมือนบุรุษคนหนึ่งได้บริโภคมะม่วงอันสุกแล้ว เพาะเมล็ดไว้, หน่อแตกจากเมล็ดนั้นเกิดเป็นต้นมะม่วงใหญ่จนถึงผลิดผล, บุรุษนั้นได้บริโภคอีก แล้วก็เพาะเมล็ดไว้, หน่อแตกจากเมล็ดนั้นเกิดเป็นต้นมะม่วงใหญ่จนถึงผลิดผลเป็นลำดับ ๗ มาดังนี้, ที่สุดของต้นมะม่วงทั้งหลายนั้นมิได้ปรากฏด้วยประการดังนี้ ชื่อนี้ฉันใด; บุคคลเกิดแล้วในที่นี้ ตายในที่นี้, ตายแล้วในที่นี้ เกิดขึ้นในที่อื่น เกิดแล้วในที่นั้น ตายในที่นั้นแหละ, ตายแล้วในที่นั้น เกิดขึ้นในที่อื่น. ความเกิด ๗ ตาย ๗ นี้แหละชื่อว่าสังสาร ชื่อนี้ก็ฉันนั้น."

จ. "พระผู้เป็นเจ้าของเจ้าช่างฉลาดจริง ๗."